

Nr. 22.
An. X.
1888.

Gherl'a
15/27
Nov.

FAMILIAR

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

BC Cluj / Central University Library Cluj

ODA

SCRISA SI RECITATA CU OCASIUNEA SĂNTĂREI CATE-
DRALEI DELA CURTEA DE ARGESIU — 1886. Oct. 12/24. —

DE VASILE ALEXANDRI.

I.

Românu 'n tîmpuri de resbóie
Pentru-alu seu tiermu din mosi-stramosi
Versá totu sângele-i siróie
De se umbriá sub nourii rosi.
Elu incliná mândr'a s'a frunte
Numai la Ceriu, voindu pe locu
Se stee 'naltu precátu unu munte
Intre-a lui tiéra si 'ntre focu.

II.

Apoi in tîmpuri de cãdere,
Cátu erá ceriulu ne-'nduratu,
Elu stá pe gânduri in dorere
De mari risipuri radimatu.
Si ascultá plinu de uimire
Glasulu loru tainicu sioptitoriu,
Ce-i pomeniá de-a lui mãrire
Si in trecutu si 'n viitoriu.

III.

Românu 'n tîmpu de resuflare
Cu alu seu palosiu vitejescu

Clãdiá multu trainice altare
Sub scutulu Domnului cerescu,
Cá se privésca lumi si sóre
Cum neamulu seu si-a lui cladiri
In veci remânu neperitóre
Printr'-ale lumei sguudiri.

IV.

Cum, de mesur'a multu marétia
A numelui ce-a moštenitu,
Elu stá cu sórtea-i façia 'n façia,
Ea crâncena, elu neclintitu!
Ér' cându suflá vîntu de peire,
Cum elu in cale-i falnicu stá,
Si pentru a tierei mântuire
Vîntulu opriá si-lu infruntá.

V.

Curte de Argesiu! cá si tine
Aprópe-a fostu elu de mormentu,
In ochii Lifteloru straine
Pareáti voi stersi de pre pamentu;

Dar' câtu unu stîlpu e in pecióre
Nu cade tîmplulu dèrimatu,
Si nici unu neamu viteazu nu móre
Câtu elu mai are-unu fiiu barbatu.

VI.

Unu singuru omu de viétia tare
Pórta in sinu mii de ómeni tari,
Precum o ghinda in cóje-i are
Unu verde codru de stejari.
Èr' prin iubirea de mosie
Si prin credinti'a 'n Domnedieu!
Unu omu platesce câtu o miie,
Stapânu pe viitoriuu seu.

VII.

Asia tu, Curte legendara,
Asia tu, dragu Românu poporu,
In curs'a sórtei multu amara
V'ati datu unu sacru ajutoru,
Si iéta-ve adi èr' cu fala
Stralucitorii prin haru crescú,
Elu sub o mantie regala,
Tu sub vestmîntulu ângerescu.

VIII.

Elu vine — O! sfânta monastire,
Cu bratiele pline de cununi,
Dupa trei secolu se te-admire
Cá pe-o minune 'ntre minuni.
O! monumentu, sórtea ti-e mare!
Sub neosiu Domnu ai fostu claditu,
Si 'n mândr'a-ti nóua realtiare
Adi sub unu Rege esti sfintitu!

IX.

Privesce 'n giuru, privesce 'n zare
Umbrele mari a celoru mortí,
Care-ti tramitu o inchinare
De pe-ale vecîniciei porti.
Marirea t'a este deplina;
Geniu a fostu numele teu.
Esti demnu de-o natie crestina,
Esti demnu locasiu de Domnedieu!

PE UNU BILETU.

O inima senina in tîmpu de fericire,
Rabdare si sperantia, cându ai nefericire,
Iubire de-a t'a limba, de patria, natiune,
Aceste diamante viétia-ti incunune.

C. MORARIU.

B A B E T ' A .

Romanu.

(Urmare.)

CAPITOLULU XLII.

Castelulu Pelesiului.

Castelulu regala din Sinai'a pórtá numele
pèraului Pelesiulu, care curge la peciórele lui sco-
borîndu din vîrfulu muntiloru.

Este o cladire cocheta intr'-un'a din cele
mai încântátore positiu ale lunei.

Are dóue etagiuri de caramida, despartite
printr'-unu brâu de mosaicu fórte finu, care repre-
sinta feliurite figuri alegorice fórte delicatu lucrate,
unu parteru de pétra, cufundatu de-o parte in
pamîntu, dominându de alta parte o teratia, dupa
care ti se presinta privelisceá intregului amfite-
atru din pregiuru; unu síru de mansarde incol-
tiurate cu formele cele mai variate si o inveli-
tóre adevèratu capu de opera de fantase si de
indrasnéla in desemnu. Éta pe scurtu descrierea
esteriorului acelu castelu, unde erá poffitu To-
miti'a cu ai sei.

Merita cá se consacramu spatiulu si tîmpulu
cuvînciosu descrierei interiorului acestui castelu.

Dieu in launtru lu minunea domnesce in
tóta stralucirea ei. Dela pragu chiar' visitatoriulu
incepe a vedé lucruri, care-lu facu á crede cá
visédia, ori cá vede aievea acele chipuri fantas-
tice, de care se spune in povestile din Halim'a
ori o mîia si un'a de nopti, cum f-i mai díce.

Intrarea respunde in o curte de onóre, de-
acolo dáu intr'o tinda séu peristilu. Acésta tinda
este larga si marétia, are unu tavanu de pétra
lucrá si impestriatiata, sustfenutu de mai multe co-
lóné de stílu anticu egiptianu, care si ele adeca
colónéle suntu de marmura si paretii suntu cap-
tusiti totu cu marmura alba, rosie, galbena, albas-
truia, cenušia si verdiua si giuru impregiuru cu
prevasuri de poliala de auru curatu.

In fundulu tindei incepe scar'a cea de frunte,
care duce in etagiurile de susu.

Lânga acésta scara principala se afla batuta
in parete o lespeda de pétra alba de marmura,
pe care suntu sapate in litere de auru urmatórele
inscriptiuni:

Eu Carolu si alu meu poporu
Facut'-amu intr'unu gându si doru:
In tîmpu de lupte alu meu regatu,
In tîmpu de pace alu meu palatu.

èr' mai josu:

— „Eu Carolu I. Domnu si Rege si cu Elisa-
vet'a Regiu'a, dupa o silintia neobosita de doi ani,
in lupta cu unu terému nestatornicu, strabatutu
de isvóre, isbutit'-amu a pune la pólele Bucegiu-
lui temeli'a acestei cladiri in anulú mántuirei 1875
èr' alu domniei nóstra alu nóuelea.“

„Zidirea s'a opritu pe tîmpulu resbelului pentru neatîrnarea Romîniei.“

„Intrat-am in acêsta casa a nôstra in anulu mîntuirii 1883, ér' alu domniei nôstre alu 17-lea.“

„Datu-i-amu nume:“

„Castelulu Pelesiului.“

Scar'a ce duce in susu este totu de marmura, incungiurata de balustrade si colóne de bronzu, la capetulu de josu este lata cîtu tiene largimea peristilului, mergîndu spre apusu; dupa ace'a cotesce spre resaritu si se imparte in dóue ramure, asemenea cu balustrade de bronzu de celu mai elegantu stilu.

Sal'a in care dáu acele scari este marétia, asi poté díce uimitóre. Antisal'a unui palatu alu Califloru n'ar' poté fi atátu de bogata si asia de marétia; afora de marmura si de bronzu din care este facutu plafondulu, geamurile cele colorate, prin lumin'a cea misticu temperata ce strabate prin ele, transpunu pe simplulu moritoriu intr'o sfera, ce-i pare supr'a-lumésca.

Din acea scara trecemu printr'o arcada eleganta intr'o galerie, care incungiura din tóte partile curtea interióra si in care respundu o multime de usi de stejaru sculptatu.

Aici se afla in partea despre apusu cabine-tulu de lucru, apoi odaia de toaleta, camer'a de baie, si sal'a de culcare a Maiestatii s'ale Regin'a. In coridorulu despre média-dî respundu camerile de lucru, de audientia si de culcare ale Maiestatii s'ale Regele.

Intre acêste dóue apartamente se afla capela.

Din coridorula despre resaritu dâmu pe scar'a care duce la turnulu de petrecere vesela.

Acolo furá condusu Tomiti'a cu ai sei de unu valetu de serviciu.

Acestu turnu este celu mai inaltu din tóte si se afla in partea drépta a cladirei principale, are in centru unu orologiu mare, care vestesce prin sunetulu unui viersu petrundietoriu sfeturile, jumetatile si órele bradiloru seculari si moritorioru, care vinu la radacin'a acelu bradi, cá se se minunedie de cele ce vede pe aici.

Sal'a de petrecere are giuru impregiuru tablouri, desemnuri si inscriptiuni referitóre la veselia, — acolo Tomiti'a cu ai sei se sîmîtrá mai negenati si grati'a nespusa a Maiestatii s'ale i-i facu a se semtí cá si in edenu, aprópe de dieii cei fericitori.

Aici in castelu ceremonialulu curtii nu se observa cu atáta strictetia, dovada despre acést'a ér' ins'asi presentia Tomitiei, a soçiei, a cumnatei s'ale si a doctorului, care toti nu eráu introdusi la curte.

Societatea adunata nu ér' mare, — se compuneá din persónele admise la curte, care se afáu pe la Sinai'a, — ast'felu Tomiti'a cu ai sei se vedeáu cá separati, avisati a-si petrece intre sine, cá-ci nu cunosceáu aprópe pe nimeni séu mai bine dísu nu eráu presentati nimeniu.

Intre alte persóne ér' si beisadea Mitica Ghic'a, boerulu „eforia“ cum i-i dícu satenii

din urbea Sinai'a, cá-ci d.-s'a este presiedintele eforiei spitaleloru, proprietarésa celoru mai mari parti din Sinai'a. Se mai vedeá generalulu Davila, agilu cá si argintulu celu viu, apoi colonelulu Strajanu, comandantulu garnisónei, printiulu de Nassau unu nepotu alu reginei, ofíçieru in armat'a austriaca.

Domnisióre de curte, care mai frumosiele, care mai de rîndu.

Portulu nationalu prevaleá la dame. La unele le siedeá destulu de prostu. Nu se potrivia nici de cumu cu conversatiunea loru purtata numai in limb'a franceza.

Regin'a ér' afabila cá totu-de-a-una. Regele seriosu cá de obicei.

Sofi'a ér' extasiata, cei-lalti nu se prea sîmîtia bine in mediuloculu acestoru feçie reci — politicóse.

Societatea pre semne ér' informata despre caus'a invitarei, cáci unii si altii dintre domni facura alusiune despre acést'a cátra Leniti'a si Sofi'a.

Beizadea Mitica gasindu-se din întîmplare lînga Sofi'a i-i adresá cuvîntulu:

„Maiestatea s'a mi-a facutu elogiulu d.-vóstre cu atát'a caldura, incátu abia potu de nerabdare se te audu cîntându, — ah, da bine díci — eu suntu Dimitrie Ghic'a“ adause elu aducîndu-si aminte cá nu ér' prezentatu.

„Am onóre a ve cunósce printiule dn veditute, . . . mai bine dísu din renume,“ respunsè Sofi'a.

„Domnulu este soçulu d.-tale?“ continuá beizadea Mitica, aretându spre d.-rulu Jonica.

Sofi'a se inrosí cá o cirésia, apoi îngâná:

„Suntu nemaritata, me numescu Sofi'a Sasanu.“

„Ah, pardonu domnisióra . . .“ facu beizadea.

In acestu momentu veni doctorulu Davila si díse:

„Maiestatea S'a Regin'a, doresce a audí tertietulu d.-vóstre,“ la acêste cuvinte aretá spre loculu unde steteá unu piau. Doctorulu se grabí a dá bratiulu Sofiei, ér' Leniti'a fû condusa de Tomiti'a.

„V'am audítu cîntându o piesa de Siubert,“ díse regin'a „cunósceți vre-un'a din cîntarile s'ale pre cari le-a numitu „frumósa morarésa.“

„Da, Maiestate!“ respunsè Sofi'a, apoi luându-si de-o-data sém'a, privi spre Doctoru, cá se vedia déca nu s'a pripitu cum'v'a, afirmându unu lucru, despre care nici nu ér' informata.

Doctorulu respunsè la acést'a privire cámpieriata, cu unu zimbetu afirmativu.

Sofi'a se sîmîti usiurata si in aventulu ei strinsè cu profusiune mân'a doctorului.

Acest'a trebui se-si reculéga tóte poterile s'ale sufletesci pentru a-si poté face partea s'a in tertietu, atátu ér' de emotionatu.

Innotá in o mare de fericire, de o fericire atátu de ne-marginita, de afunda, incátu ér' in risicu de a se inecá.

Incepură cu numărul antâiu din ciclul cântecelor „frumósei morarese.“

Regin'a ascultă cu luare a mințe, eră emotionată; acésta cântare i reamintea patri'a ei cea germana, tineretiele ei cele poetice.

Regele, mai puçinu sentimentalul de câtu august'a s'a soçia, sioptea într'unu coltiu cu beizadea Mitica.

Domaisiórele de onóre steteáu smerite, dupa aparintia in realitate inse, 'si faceáu cu ochii, ici cólea si cu gur'a observarile loru, care nu eráu nici de cumu in favorulu cântarei germane, dar' inca mai puçinu in favorulu cântaretiloru.

Dupa terminarea piesei, regin'a multieși esecutoriloru cu multa gratie.

Atunci si regele se sémți îndemaatu cá se adauga vre-o câteva cuvinte de inalta apretiare.

Intrég'a societate firesce se grabi la acést'a, cá se serbatoreze pe amicii nostri.

Apoi cá si usiurati de o sarcina neplacuta, incepura conversatiunea generala, din care inse furá eschisi multu puçinu Tomiti'a cu ai sei.

Sofi'a cu tóte acestea se simtiá pré fericita, dar' fericirea ei si-a ajunsu culmea, cându regin'a avú grati'a a o intrebá, déca este amatóre de escursiuni.

„Dá, oh, pré multu,“ se grabi a respunde, cu tóte cá nu spuneá adeverulu, dar' sciindu cá regin'a suiá bucurosu muntii, credea cá-i va face placere respondiendu ast'feliu.

„Ne vomu întâlni dara adese-ori,“ adause regin'a. „Chiar' mâne vomu face o escursiune la pustnicu, fost'a-ti deja acolo.“

„Nu, inse . . . si noi ne propuseramu a merge tocmai mâne.“

Regin'a in acestu momentu fú sustrasa dela conversatiunea cu Sofi'a, asia incátu acést'a nu scia, déca erá invitata séu nu, cá se iee parte la escursiunea reginei.

In totu casulu 'si propuse, se mérga a dóu'a dí la pustnicu.

Trebuieá se-si dea contenantia. deci acceptá omagieile doctorului, si erá fórte afabila cu elu, asia incátu Tomiti'a se alarmá din nou, 'si decise a face totu ce-i va stá prin putintia, pentru a plecá chiar' a dóu'a dí din Sinai'a.

CAPITOLUL XLIII.

Chelnerulu.

„Cum a fostu?“ intrebá Babet'a, care asceptáse pâna târdiu nóptea, intórcerea amiciloru nostri dela castelu.

„Frumosu, de minuue,“ esclamá Sofi'a. — „Nu-i asia?“ se adresá dên's'a cu unu zimbetu soraticu cátra doctoru.

Acest'a afirmá radiosu de fericire.

Babet'a avú cá unu atacu de nervi, ast'feliu tresarí de cumplitu.

„Mâne inse vomu plecá! facú dên's'a.“

„Nici decumu,“ protestá Sofi'a.

„Asia ne-a fostu intielegerea,“ díse Babet'a
„Eu nu sciu nemicu despre ast'a!“ replicá Sofi'a.

„Ba si mie-mi pare, cá ne invoisemu a plecá a dóu'a dí dupa-ce vomu fi fostu la castelu,“ adause Tomiti'a.

„Ne invoisemu dá“, reluá Babet'a, „se asceptamu trei, patru díle, si déca nu vomu fi invitati se plecamu, dar' mai departe nu m'am iuvitu la nemicu. Mâne vomu merge la pustnicu.“

„Ce felu de pustnicu?“ intrebá Tomiti'a.

„Déca nu scii, vomu aflá! Póte scie doctorulu!“ respunse Sofi'a.

„Da, negresitu!“ respunse acest'a. In adeveru nu scia nici elu, dar' 'si propuse indata cá se va informá a dóu'a dí inaintea reversatului zoriloru. „Pustaicu este unu sihastru,“ continuá elu.

„Atât'a scimu si noi,“ 'lu intrerupse Tomiti'a, „dar' unde este acelu pustnicu.“

„Susu pe vârfaia unui munte,“ díse doctorulu într'unu norocu.

„Moru, ah, moru!“ típá acum de-odata Babet'a.

Tomiti'a scia pré bine de ce sbiara reutaciós'a nemtióica asia, dar' avându totu o dorintia cu ea, díse:

„Nu-'ti priesce aerulu celu aspru alu muntiloru.“

„Nu-mi priesce, me omóra acestu aeru,“ siop-ti ea.

„Se plecamu dara!“ adause Tomiti'a.

Guvernant'a i aruncá o privire de recunoscintia si díse:

„Ve rogu, asia se ve tie Domnedieu.“

„Én' vedi doctore,“ incepú Sofi'a „gasesci de lipsa cá se pornimu in ruptulu capului de aici. Ne opresce óre starea domnisiórei, cá se luamu parte la escursiunea de mâne.“

„Domnulu doctoru,“ îngâná Babet'a, „de buna séma va avé placere ca se participe la escursiune, deci nu va gasí, cá starea mea este alarmanta si cá cere imperiosu grabnic'a mea stramutare la Bucuresci. Eu un'a nu me ineredu in elu, cátu pentru asta data . . .“

„Domnisióra Babeta . . .“ voi se protesteze Jonicá, dar' Sofi'a 'lu intrerupse dicându:

„Nemicu nu léga pe domnulu doctoru de noi, elu póte stá aici si dupa ce vomu plecá, deci nici o consideratiune nu-lu va face se tainuésca adeverulu cu privire la starea d.-t'ale, domnisióra.“

„Si eu suntu de ast'a parere,“ afirmá Leniti'a.

„Totusiu inse vedu,“ luá Tomiti'a cuvântulu, „cá pentru a se aretá complesantu cátra Sofi'a, care doresce atátu de multu a participá la escursiune . . .“

„Domnule,“ í-i taiá Jonica cuvântulu, „des-tulu, te rogu. Neincrederea ce mi-a aretatu mai antâiu domnisiór'a guvernanta, si pe care ai confirmatu-o acum si d.-t'a, me dispensédia de detori'a, ce are ori-ce medicu façia de unu bolnavu. Ve rogu deci a consultá pe vre-unu colegu alu meu.“

RECONVALESCENT'A.

„Ah!“ exclamă Sofi'a.

„Ei' d.-vostre,“ se adresă către dâns'a si către Leniti'a oftându, „trebuie se me iertati... că-ci nu ve mai potu dá concursulu meu...“

„Nici macaru la cântări?“ facu Leniti'a.

„Nici...“ cu ast'a sarută mân'a Lenitiei si a Sofiei si plecà desperatu.

Babet'a că rivala ce eră, recunoscuse schimbarea ce se facuse in inim'a Sofiei si uitându in pasiunea ei de ori-ce consideratiune, sarì in susu de pre divanulu pe care statusè lungita.

Mișcarea ei atâtu de energica surprinse pre toti.

„Sunteti órbe!“ incepù ea adresându-se către Sofi'a si Leniti'a „nu vedeti că acestu calicu umbla numai dupa pungele Sofiei... ticalosulu, erám că si sigura, că me va luá pe mine de soție, dar' firesce, eu n'am o jumetate de milionu, că si Sofi'a...“ si cu aceste erupse intr'unu plânsu cu hohotu, de eră pre aci, pre aci se-i mișce a-nim'a chiar' si Tomitiei.

Sofi'a se facuse galbina cá cér'a.

„Dar' vinà-ti in fire,“ se incercà Leniti'a a mângaiá pre nemtióica. „Sofiei nici prin gându nu i-a trecut, că se iee in seriosu pe doctoru. N'ai veditu câtu este de rece cu elu? De unde se-lu iubésca, nici se-lu sufere nu póte.“

Sofi'a nu dícea nici unu cuvântu.

Acésta scena in locu de a inadusí flacar'a nascúnda in peptulu ei, o atítiá inca si mai multu. Ast'a se vedeá prea bine.

„Vomu plecá dara mâne,“ díse Tomiti'a.

Nemtióic'a nu eră din cele capatínate se tie un'a déca a apucatu se díca cev'a. Resimtiéndu, că cu portarea ei cea violenta risca nu numai a departá dela sine pre doctoru ci a-si instrainá chiar' si pre Sofi'a, copil'a ei cea de sufletu, in-tórse indata fói'a si díse:

„Pare că mi-s'a facutu mai bine,“ si dícúndu ast'a î-si sterse lacrímele din ochi, „nu voiescu se stricu placerea Sofiei... faceti mâne escursiunea... Voiu consultá pre doctoru, póte că-mi va permite se iáu si eu parte.“

„Bine, bine, vomu avé tîmpu mâne pentru astea tóte,“ î-i taiá Tomiti'a vorb'a, plecându se se culce.

Babet'a eră disperata.

Rívna ei cea mai ardiétore pre care o au-trisè din cea mai frageda copilarie, pentru a cărei multiamire nu pregetasè de a-si jertfi nevinovat'a, nu pregetasè de a comite chiar' crim'a de omoru, rívna de a se vedé maritata, pre care de atâtea-óri eră pre aci, pre aci s'o védia implinita, de a-cărei implinire se vediusè si acum asia de aprópe, acésta rívna eră, éراسi in periculu de a fi insielata.

Afurisitu lucru si de ne mai suferitu.

Si cine i-se puneá de asta data in cale?

Fiinti'a pre care o crescusè dupa chipulu si asemenarea s'a, Sofi'a, care î-i eră adeverata copila de sufletu, in a cărei anima sadise sumet'a, truff'a, si — vai, da — si egoismulu.

„Déca si Sofi'a a prinsu in adeveru slabi-ciune pentru doctoru, atunci vai de mine,“ î-si díse ea smulgúndu-si pèrulu, „căci ea nu va avé nici o consideratiune către mine, tocmai precum n'am si nu voi avé nici eu in acestu casu consideratiune către dâns'a.“

„Ce mai vrea acést'a femeia,“ exclamă Jonica mesurându cu pasi nelinisciti odai'a s'a din hotelulu Caraimanu, „pare că voiesce se se acatie de pasii mei, se-mi strice fericirea chiar' in nascerea ei, dór' nu se va fi amorisatu de mine, dór' nu va fi lucrându din imboldulu gelosiei... Déca ar' fi asia, . . . si me temu fórte multu se nu fia asia, atunci ar' fi sigilata, ar' fi sigura nefericirea mea...“

„Suferintiele lui Tantalú osânditu a stá lângă apa cristalina fàra că se-i fia iertatu de a-si stêm-perá setea consumátore, nu suntu nimica in compariune cu chinulu meu. In momentul cându ángerulu visurilor mele se aréta mai induratoriu către mine, cându pare gat'a a suferi, a primí amorulu meu, vine acésta strigóia de femeia, acést'a nemtióica nesuferita, si se víra intre mine si intre Sofi'a!“

Mai mesurà de câteva-ori odai'a in susu si in josu, apoi se oprì dícúndu.

Ce-mi batu capulu cá si cându s'ar' fi ispravitu cu tóte. Femeile suntu schimbacióse. Dar' déca si-a luatú séma, si totusi voru merge mâne la munte si eu nici nu scfu încàtràu este pustniculu, én' se întrebamú.

Jonica se apucà se șune.

„Ce poruncesce boieriulu,“ cu aceste cuvinte se presintá unu chelneru.

Timbrulu acestei voci pareá fórte cunoscutu lui Jonica.

Privi mai aprópe pe chelneru.

Eră unu omu inaintatu in vèrsta, cu fația barbósa dar' palida, uscata, si in care necasulu vietiei brasdase mfi si mfi de cretie.

Numai ochii i-i eráu plini de vigóre, ba luciáu chiar' a energie.

„Ce poruncesce boieriulu?“ repetà elu inca odata, pàlindu-se sub esamenulu scrutatoriu alu doctorului“

„Par' că te cunoscú,“ díse Jonica.

„Dór' nu m'ati chieamatu pentru a-mi spune ast'a,“ respunsè chelnerulu cu destula insolentia, „nici nu poteati scf' că voi veni eu, de óre-ce de-abia de o óra am intratu aici in sevicu.“

„Aristide Nusma, d.-ta esti, nu-i asia!?“ esclamá acum doctorulu neliniscitu.

„Da, eu suntu, Jonica Radulescule!“ respunse chelnerulu cu unu zimbetu amarú.

„D.-ta, chelneru?!“ repetà Jonica.

„Eu chelneru,“ afirmà Aristide, „dupa-ce am fostu robu. De-abia eri m'a eliberatu din temnitia.“

„Asculta Aristide“ díse Jonica dupa o chib-zuèla mai indelungata, in decursulu cărei'a i-se incretísè fruntea si i-se încruntasera sprincenile, va fi bine de d.-t'a déca nu me vei cunósce, totu

asia precum nu te voi cunósce nici eu dinaintea ómeniloru."

"Nu eu am fostu acel'a, care am datu acésta cunoscintia mai antáiu pre fácia," respunse Aristide cu unu zimbetu dispretiuitoriu, „de-si te-am recunoscutu îndata ce te-am vedíutu, asia dara nu-mi va cadé greu a-ti implia dorintí'a. Aici me chiama Constantinu Malaiu, domnule Jonica spre sciintí'a d.-tale."

„Er' pe mine doctorulu Jean Radoleano!"

„Am întielesu boeriule!"

„Déca stai numai de eri aici, nu vei fi sciíndu unde este pustniculu, pre aici prin munti? Ast'a voieámu se te întrebu dintru începutu cându te-am chematu."

„Pustniculu, ce felu de pustnicu?"

„La care merge si regin'a!"

„Ah, voiesci se vorbesci de S.-ta An'a, unde se afla chili'a parasita a unui pustnicu din vechime, ba sciú unde este. Doresti a fi condusu acolo?"

„Nu poti se-mi descrii drumulu?"

„Ba da! mi-o face inse o placere conducíndu-te chiar' eu in persóna."

„Nu voi merge singuru."

„Ast'a nu schimba intru nimicu lucrulu."

„Bine, poti se víi, dar' este bine întielesu cá vei tacé despre cunoscintí'a nóstra, totu asemenea cum voi tacé sí eu."

„Am întielesu boeriule, pe mâne dara!"

„Pe mâne desu de diminétia."

„Plecându chelnerulu í-si díse in sine cu ochii lucíndu a primejdíe."

„Bine cá sciú unde te dóre, — credi tu óre, cá am uitatu scuípatulu teu . . . ori credi cá nu-mi dá mân'a cá se-mi resbunu asupr'a t'a! . . ."

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.

IDEALULU PIERDUTU.

— Novela originala. —

(Urmare.)

A dóua dí pe cându nisce friguri teribile abíá me tredíse audu sgomotulu trasurei ce aduceá pre tat'a. — Nu sciú ce am sémritu la vederea lui, cáci contr'a obiceiului 'mi parú mai întineritu la vederea mea; 'mi adresá întrebările cele mai mângáióse pentru o anima sémritóre, si pentru prim'a data potúi díce cá tat'a care erá unu parinte cu adeveratu bunu erá demnu de dragostea si órb'a mea supunere . . . déca n'asiu fi auditu ace'a declaratiune din gur'a lui Costica, asiu fi fostu in stare se-i marturisescu tatei totulu in acele momente, inse cum erám fórté desperata tacú, cá-ci totulu ar' fi fostu inzadaru. . . . Pe cându tat'a se pregatiá de plecare, de si cu mari anevointie, luái inse hotarírea sí-lu rogái cu ochii in lacrimi de a me luá se traiescu impreuna cu dènsulu. Elu parú fórté surprinsu si veselú, — nu obiectá nimicu si chiar' in sér'a acelei díle, dupa unu adio atinga-

toriu, parasí cas'a bunului meu unchiu. Nóptea târdíu ajunseramu acasa la mosie. A-ti descrie impresiunile a caroru potere me stapèniá in cursulu acelei nopti de síguru ar' trebui se numai sfèrsiescu. Totulu ce potu a-ti spune este cá Costica erá inaintea ochiloru mei si tóte suvenirile din cursulu acelui anu, cari le petrecusemi in cas'a unchiului meu, trecurá prin memori'a mea! . . .

Erám in lun'a lui Septembre; tèmpulu erá rece. Cându ajunseramu acasa, servitorii, cari alerгарá intru întèmpinare la sgomotulu visitiului ce strigá si alu clopoteloru cailoru, vedíndu-me aretara atát'a mirare si bucurie, cá din sióptele sí privirile loru vedíui cumcá eu pentru ei erám cá o provedintia. Servitóri'a betrâna a casei, care fusese doic'a mea me luá iu bratie plângèndu, cautá o cheia si in fine deschisè o camera, — erá ace'a unde locuise mam'a mea, unde la sinulu bune mele doice, incungiurata de taudretí'a si ingri-gírile a celui bunu angeru ce de multu nu mai existá, petrecusemi cei mai frumosi ani ai copilariei mele! . . .

Oh! Ddieule! díse nefericit'a femeia lacrimandu, care dintre voi a-ti gustatu asemenea dulci si resfatiate díle in cas'a parintiesca si apoi a-ti poté priví cu indiferentia amentirea loru! . . .

Numai erá multu pâna la díua, — me aruncái in patu imbracata si adormíi plângèndu. A dóua dí me sculái fórté de deminétia in sgomotulu viteloru si alu galitieloru din curte, alu servitoriloru ce se strigáu si se dirigeá fie-care la ocupatiunile s'ale, si la vócea tatei care i strigá, le porunciá si í-i imbarbatá. . . Tóte acestea mi-ar' fi placutu ori cându, inse acum totu acestu sgomotu, acésta viétia laboriósá si simpla 'mi faceá impresiunea cea mai uríta si me obosiá. . .

Mai târdíu 'mi luái o haina pre mine si esti; — erám cá esíta din minti. Spusei tatei cá dorescu a visitá mormentulu mamei. . . Lui i parú fórté naturalu, suríse . . . dede apoi din umeri si tacú. Cas'a mosiei erá in apropierea unei paduri. . . Apucái spre padure, unu véntu rece suflá din cându in cându si doboríá câte unu torrentu de frundie ce cadeáu in préjm'a mea . . . nici fíntia omenésca nu întèlní. . . intrái in cemetieriu. . . Unu respectu plinu de religiositate 'mi impusè acelu locu . . . unu fioru de tristetia si de mila covèrsi tóte sémtimele mele de pâna aci. Me gândíam cá aci jacu atâte fíntie ce cunoscusemi odata si caror'a aveám dorintí'a de a le vorbí . . . de a me destainuí loru. Mormèntulu mamei 'lu zarti de departe, — erá singurulu ce aveá grilagiu printre acele morminte simple si grotesci. Ingenunchiái aci, 'mi radimái capulu de grilagiu si plânsei cu desperare. Sediúi apoi pre iarb'a ce erá diumetate uscata si din florile ce potusemi gasí prin padure si pre câmpu formái o cununitia si o depusèi pre pétr'a mormentului ei, . . . i aruncái o ultima privire, 'mi comprimái suspinele si lacrimile ce me navaliáu si plecái. Cându trecúi pre lângá drumulu ce traversá padurea, vedíui unu tieranu ce alergá calare. De odata credíui cá e unu caletoriu ce trece si

nu-i dedei nici o importantia cu privirile mele, inse observai că indata ce me zarî 'si opri calulu, remasè pe gânduri si mai târdu 'lu audîi in urm'a mea... Me întorcu, — descalecase si cu caciu'la in mâna salutându-me respectuosu dîsè:

— Me iertati cuconitia . . . nu sciu dèca cunòsceti d.-vòstre pre d.-lu arendasiu alu acestei mosii? . . .

'Lu privîi surprînsa.

— D.-t'a nu esci de prin pregiuru? esti strainu? . . .

— Da, cuconitia!

— Dèca ai vre-o afacere cu d.-lu arendasiu afla cà eu 'lu cunosc . . . Este chiar' tatalu meu.

— D.-t'a esci d.-siòr'a Maria . . .

— Da, pentru ce asta întrebare, si de unde scî cà me numescu ast'felu? . . .

— Vedi cà . . . cuconitia . . . aveám cev'a a ve spune . . . a ve aduce . . . si nu sciu dèca potu se indrasnescu . . .

Erám fórte curiòsa.

— Dèca este cev'a ce me privesce, spune . . .

— Am o scrisóre pentru d.-t'a . . . Stapènu'lu meu mi-a dat'-o . . .

— Stapènu'lu teu . . . cine e? . . . Cum se numesce? De unde e?

Tòte acestea le dîsei fórte grabita, fórte surprînsa.

— Stapènu'lu meu e d.-lu Jancu Verdescu dela Verdeni . . .

— Dela Verdeni!? . . . Dar' bine eu nu 'lu cunosc . . . l'am vediutu, dar nici odata nu am vorbitu cu dènsulu. — Ce póte fi!? . . . dîceám curiòsa, si fara a cutezá se iáu epistol'a ce tiè-neá in mâni.

— Nici eu nu potu scî nimicu, decátu cà aséra fórte tardîu doi domni, rude séu prietini ai d.-lui, au venitulu dela Craiov'a si dupa mésa, dupa ce d.-lu si cuconiti'a cea mai mare s'au culcatu, m'a chematu la dènsulu si mi-a datu asta scrisóre dîcîndu-mi se alergu pâna la díua si se o aducu d.-t'ale . . . Se nu scîe nimeni decátu d.-t'a, séu se o dáu Radei, betrân'a d.-t'ale doica, spre a ti-o aduce, si se asceptu respunsu.

Din ce in ce erám totu mai curiòsa, — inse de-odata unu fulgeru de bucurie insenînà sufletulu meu. 'Mi amintîi cà asta scrisóre poteá se fia dela Costica, elu care, dupa câtu scîám, erá bunu amicu si ruda cu dlu Verdeanu, despre care vorbiá acelu baiatu ce se aflá in faci'a mea. Dar' ce 'mi poteá scrie elu dupa o despartîre atátu de rece, cruda chiar'. Me gândii puçinu, in urma i-dîsei se apuce inaintea mea, se mérga la unu hanu alu proprietatiei, ce se aflá in apropiere, si se ascepte. Deschisei pòrtofoliulu si i dedei câtiva franci ce aveám de mine. Elu se departà salutându si multiemindu cu recunoscintia. Ajungându acasa intrái in camer'a mea. Sòrele resarise de multu si luciá veselu, in curte totulu erá liniscitu. Deschisei scrisóreá. Erá dela Costica! . . . O sarutái cu ochii in lacrimi si devorând'o cu privirea, cetîi aceste rënduri:

— „Multu iubit'a mea Maria!

Indrasnindu se justificu imprudent'a mea gre-sièla ar' fi se te machnescu indofitu! . . . Totu ce 'mi permitu este a te rugá se me ierti dèca poti . . . dèca me mai iubesci . . . Câte indoieli au turmentatu sufletulu meu de cându te cunosc, de cându am potutu se te vedu, si se te admiru mai multu in cursulu acestui anu . . . poti se-ti inchipuiesci, de óre-ce le-ai resèmtitu si tu . . . Nu scieám Maria dèca me iubesci . . . Incerca-reá la care te-am supusu a fostu cruda, revol-tatóre! . . . Mi-a trebuitu multu curagiu . . . multa silintia . . . multa resolutiune pâna se atacu simtîbil'a t'a anima. Adi sum convinsu cà me iubesci . . . Remuşcarea me face nebunu . . . Adi am venitulu se te întèlnescu, se gasescu momentu spre a-me justificá, inse cându aflái cà ai ple-catu sèmtii cà moru! . . . Nu mai sciu nimicu! Virgini'a 'mi vorbiá intr'un'a de tine, spuneá cà n'are se te lase multu timpu departe de dèns'a si . . . si atâta sciu — erám zapacitu! Totu ce potu a-mi reamintí este cà glastrele cu flori ce ti-am trimisu am vediutu cà lipsiáu . . .

Am plecatu indata. M'am dusu a-casa, m'am aruncatu in patu si am cautatu se uitu acea sfasietóre impresiune si idea cà nu mai aveám se te revedu. Asiu fi vòfitu a-ti scrie indata si nu scîám cum. O idea 'mi vení, luái o birja si pre Titu frate-meu si plecái la Verdeni. De-ací éta potûi a-ti scrie. Nu te teme de nimicu. Scriemi Maria, scriemi multu, acèst'a mi-ar' face multu bene. Preste câteva díle plecu la Bucu-resci, dupa-ce voiu reusi la baccalaureatu voiu aveá curajulu de-a me presentá la d.-lu Cereanu tatálu teu spre a te petí. Pâna atunci gândes-cete la mine si nu te îndoi unu momentu ma-caru de sinceritatea animei mele.

Alu teu

Costica.“ —

Cuprinsulu acestei scrisóre me ametisè . . . Erá scrierea lui, inse trebue se fi fostu fórte gra-bitu séu prea emotionatu cà-ci scrierea i erá óre-cum neregulata. Dupa ce remasei multu tèmpu pe gânduri, jertfa unoru indoieli si temeri, me deci-sèi in fine a-i respunde. — Éta ce-i scrisèi.

— „Costica!

Srisóreá t'a m'a gasitu in cea mai amara descurajare . . . Nu-ti potu descrie starea mea; dar' fiindu-cà scîi ce s'a petrecutu 'ti poti ima-giná cà caus'a care m'a facutu a me hotari se viu aici, in acestu locu retrasu, ai fostu numai tu . . . 'Mi scrii cà este multu tèmpu de cându me iubesci . . . Si eu te-am iubit! Nu am avutu inse curajulu a-ti spune, — me temeám de ne-cerdintia . . . de desaprobarea tatei si a fami-liei . . . de . . . ironi'a si dispretiulu lumei . . . si adi inea am aceste temeri, dar' fiindu-cà su-ferinti'a si amorulu 'mi este atátu de puternicu me lasu in voi'a lui D.-dieu, dupa cum ai dîsu tu, — elu ne va protege . . . In celu multu dóue

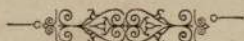
septemâni te asceptu, voiú cautá a preveni pe
tat'a . . . Aibi curaju . . . voiú rugá pe D.-diu
pentru tine . . . pentru noi amendoi.

A t'a devotata Maria." —

Sigilái acésta epístola, dupa ce o ceti si o
receti, si prin bun'a mea doica o incredintiái me-
sageriului nostru.

(Va urmá.)

PAULINA C. Z. ROVINARU.

La largu.

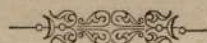
Am esítu la largu pre cósta
Cá se vedu luméa întórta,
Si-am vediutu-o minunata,
Cá si scrisa — cá visata.

Pân' la ceriu numai o schiópa
Fumurile josu in grópa,
Nici unu omu nici o muiere
Numai gândurile mele. . .

Dar' si ele preschimbate.
Multiamirei inclinate, —
Fie-care resuflare,
I-mi pareá cá si-o saltare.

Si credeám dintr'o privire
Se sorbu lumea de iubire,
Anim'a se-mi crésca, crésca,
Lumea 'ntréns'a se 'nflorésca.

Teochar Alexi.

Florícica . . .

Florica din carare
Ce grea sórte te-a cuprinsu?
Eri versái cu 'nbelsiugare
Intr'o mare departare
Suavu mirosu din paradisu.

Eri cu-a t'a frumsetia rara
Desfatái pre caletoriu, —
I-'ndulceái dílele-amara,
Si faceái se i-se para
Plaiulu raiu desfatatoriu.

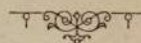
Astadi jaci tu vescedíta
Fár' profumu incântatoriu,
Jaci de bruma ofelita
De nime nu esti privita,
Cáci n'ai daru farmecatoriu.

Dar' in tristele minute
Scii cá mângaiá de-ajunsu
Suvenirile placute
De prin vremile trecute
Sufletulu de chinu patrunsu?

Mângaiá-te deci mai bine
Cu-acelu dulce suveniru,
Cându in dílele senine
Desmerdá in sinu la tine
Fluturi mândri si zefiri.

Las'-se plânga-a mea anima
Carei'a nu i-a surisu
Vre-o dí dulce, dí senina,
Dupa carea totu suspina
Chiar' si nóptea 'ntr'alu seu visu.

Jonu Bareanu.

NOTIUNI DIN ECONOMIA DOMESTICA.

(Urzare.)

O mâncare buna, nutritóre si in cantitate
indestulitóre este pentru servitóre unu lucru de
capetenie, pentru-cá ele prin munc'a multa ce o
au precum si prin multa umblare capeta unu de-
osebitu apetitu pentru mâncare, care déca li se dá
din destulu, ele nu mai cugeta totu la ea ci
grigescu de lucrulu ce-lu au; in casulu contrariu
ele cauta tóte mijlócele a pişcă cum se díce din
tóte lucrurile de mâncare, ce'a ce este totu-de-a-
un'a in daun'a economiei casnice.

Totu cu privire la bun'a si intielépt'a trac-
tare a económei cu servitórele, se cuvine a mai
aminti si ace'a, cá ea e detóre unde e cu putin-
tia a-le oferi servitóreloru o odaie separata si po-
trivita nu numai pentru dormitu, ci si pentru lucru
pe sém'a lorú; precum si luminatulu si incaldi-
tulu de lipsa. Totu pentru ele suntu de lipsa: o
mésa, scaune, si alte lucruri de care au trebuin-
tia. Intr'unu tēmpu anumitu din septemána se lasa
servitórele a-si lucrá si pentru ele câte ceva pre
lânga stricta supraveghiare, cá tēmpulu acel'a se
se intrebuintieze acuratu numai pentru ace'a.

Preste totu se observa, cá económ'a fácia de
servitóre se nu fia nici odata schimbatiósa in or-
dinatiunile si comandele s'ale; cé a dísu odata cu
hotarire, trebuie se se pastreze nestramutatu cá
si o lege sânta.

In casu cá se bolnavesce vre-o servitóre,
económ'a trebuie se fia cu mare precautiune. Ab-
stragându dela ace'a, cá indata ce s'a bolnavitu
se chiama mediculu spre a-i constatá ból'a si a-i
prescrie diet'a de lipsa, económ'a trebuie se caute
cá cele prescise de medicu se se impliéscá ne-
schimbatu. Déca ból'a constatata este lipiciósa, se
duce inmediatu in spitalu, déca se afla acolo, déca
nu, se separéza de cei-alalti ai casei si se cauta
cu straduintia si ingrigire! Alipirea si fidelitatea
unei servitóre cátra stapên'a s'a prin nimicu nu
cresce mai multu, decátu prin ace'a cá in aseme-
nea casuri servitóri'a se vede ingrigita cu iubire
chiar' de stapên'a ei, care iá parte impreuna la
durerea si suferinti'a ei.

Cându o servitóre voiesce se ésa din servi-
tiu, atunci económ'a este detóre a-i dá unu ates-
tatu de conduita, — in care are a insemná cu-
ratu si precisu nu numai tēmpulu, de cându si
pâna cându a servitu la ea, ci si calcululu meri-
tatu despre credinti'a, siinti'a, moralitatea si in-
demânarea s'a la lucrurile casnice; laude góle se
intielege cá numai strica intr'o conduita atâtu

de-o parte câtu si de alt'a, de ace'a se se incun-
giure.

In fine, spre a nu veni in conflictu cu legile politianesci, e de lipsa, cá económ'a indata cè s'a bagatu o servitóre noua, séu cându ese dela dên-s'a, se anuntie la politie (ori la subprefectura, la oficiulu comunalu), spre a se provedé carticic'a s'a de servitóre din partea acestoru autoritati cu clausul'a de lipsa, si fàra care carticica económ'a nici se nu se invoiesca a primi o servitóre; pen-
tru-cà séu neinscintiându-se la amiutitele autori-
tati séu primindu-o fàra carticica, acestea aducu
cu sène o pedépsa banala mai mica séu mai mare,
dupa cum e prescisu.

Totu ce s'a dîsu pâna aci despre servitóre
privesce in mare parte si pe servitori, de ace'a
nici nu s'a mai pomenitu aci specialu pentru ei.

J. DARIU.

EPISTOL'A.

(Urmare.)

Cam pâna pre la anulu 1830. si si mai in-
còce fiecare scriitoriu, chiar' si in tierile cele mai
civilisate, 'si taiá copertele la scrisori cu fór-
fecile.

Inventarea adeverateloru coverte s'au intem-
platu in Angli'a, in acèsta tièra minunata, care
„dèca nu ar' fi asia de tirana si egoista càtra ne-
fericitii Irlandezi,“ — pentru inventiunile folos-
tóre intregului neamu omenescu, ar' meritá cu totu
dreptulu loculu primu intre tóte statele lumei ci-
vilisate!

Inainte de acést'a cu aprópe 51 ani se aflá in
Brighton unu librariu cu numele Brewer, acést'a
pre lângá vinderea cartiloru tiparite, mai vindeá
si totu materialulu pentru scriere, si inca mate-
rialulu de totulu escelentu. Pentru a atrage si a
indulci pre publicu au devenitu la fericit'a idea
de: „a espune in ferestile boltei s'ale si a asiediá
intr'unu modu fórte placutu ochiloru teancuri in-
tregi de chartia incepèndu dela formatulu „sede-
ciu“ adeca „a siesesprediece'a parte de còla.“ Spe-
culantele anglesu nu s'a insielatu in combinatiunea
s'a practica; un'a lume de dame au alergatu a
cumperá din acele „hârtii micutie si dragalasie!“

Treb'a i-i mergeá de minune; dar' naib'a
dracului indata s'a ivitu! Cum pecatele nóstre se
potemu pune adres'a pre atari chartiutie mici? se
intrebáu damele. Acést'a impregiurare l'a condusu
pre anglesulu speculante la inventarea copertelor
(enveloppes), spre a caroru gatire se folosiá de
nesce tablitie de metalu, de marime diversa, dupa
mesur'a caror'a le taiá. Acést'a a produsu apoi
una furóre ne mai audita intre femeii; betrânulu
Brewer nu mai erá in stare a poté gâti atâtea
coperte pre câte i se cereá, ci au fostu silitu a
lasá se se pregatésca si airea. Ast'felu prin un'a
jucareia insemnata pentru dame s'a produsu unu

articlu de totulu practiculu si folositoriu intregii
omenimi. Si apoi nu e minciuna d'cal'a românilui:

„Sub potcòv'a cisme mele,
Jace draculu si-o muierè:
Si me 'nvétia-a face rele!“

Cumca adeveratulu inventatoriu a coverte-
loru ar' fi fostu Brewer nu se póte dice cu tóta
securitatea, 'si are inse pre lângá tóte acestea
celu puçinu meritulu cà au suscitatu gustulu dame-
loru pentru unu asemenea lucru, si apoi si acést'a
e preste mesura destulu, fiindu-cà e unu lucru
pré cunoscutu, cumca: „ce'a ce voiescu muierile tre-
bue se voiesca si barbatii; càci la casulu contrariu
ar' trebui séu se crepe, séu se iee lumea in capu!“

Fabric'a cea dintaiu pentru gatirea coverte-
loru fù inventata, intogmita si pusa in lucrare de
Edwin Hill si Warren de Rue in Londonu la
anulu 1840.

Fabricarea coverteloru au inaintatu asia de
tare încátu pre la anulu 1861. un'a singura fab-
rica din Parisu (Legrand) au gâtitu 272 milióne
bucati, ér' in anulu 1867. se gateáu numai in Ang-
li'a in tóta dîu'a câte 3 milióne bucati.

Mai tardiu fabricelè pentru gatirea coverteloru
au fostu intr'atât'a perfectionate prin Poirier din
Parisu, încátu acelea coverte esiaú ga'ta din „ma-
sina“ indoite, gumisate si asiediate in pachetasie
corespundietóre.

Un'a asemenea fabrica produceá in un'a dî
de 10 óre de lucru dela 20.000 pâna 25.000 bu-
cati de coperte!

Dupa acèsa s'au inventatu gatirea coverteloru
postali, cu intiparirea marcei de franco pre ele.

Altecum e de insemnatu cà in tîmpulu nostru
modernu, si póte in multe casuri pré modernu,
covertele folosite se aplica in form'a loru cu una
scrupulositate adeseori bizara la cuprinsulu epis-
tóleloru, caror'a le servescu de invèlitóre, facîndu-
se una mare deosebire in folosirea loru la scrierile
strictu oficióse si comerciali si la epistótele pivate.

Epistótele de amoru se invèlescu in coverte
cari póta embleme de flori frumóse, paseri etc.,
celea de gratulatiuni in coverte cu vignette, celea
dela epistótele in tîmpulu de doliu suntu provediute
cu margini negre. Covertele, in cari se punu hâr-
tii de valóre séu bani, suntu subduse in multe
locuri, asia si in Români'a cu una pènza cleita
pre din laintru pentru cá se nu póta fi asia usioru
destramate prin mâni lipiciose!

Un'a recerintia imperiósá si adeseori fórte
utila este: cá adres'a epistóleloru se fia chiaru si
limpede scrisa, titulaturile esagerate, dejositóre
de omulu cu caracteru delaturate, numele si co-
numele adresatului, precum si caracterulu, res-
pective starea soçiala, espresu scrise, si la casu
cându orasiulu séu comun'a in care locuiesce adre-
satulu ar' portá unu nume comunu séu aprópe co-
munu cu alte orasie si comune, se se puna unu
cuventu distinctivu, post'a ultima éra-si espresu, —
e bene cá numirea postei si a comunei unde lo-
cuesce adresatulu pre lângá romanesce se se puna si
unguresce ori nemtiesce.

Incâtu privesce compunerea epistóloru éca ce scrie unu germanu (vedi *Illustrirte Chronik der Zeit* din an. c. brosiur'a 6. pag. 187):

„Incâtu privesce concipiarea epistóloru, pre lãnga tóta imensitatea scrieriloru de acestu soi, privind la scurtimea si acurateti'a de exprimare, avemu inca multe de doritu. Este unu adeveru, ce nu se póte negá, cumca prin intemeierea reuniunei postali a lumei intregi portulu postale s'a micioratu multu, si prin acést'a scrierea de epistóle au luat unu avântu mai mare, totusi in Angli'a, care, in privinti'a cultivarei generali a poporului, stã multu mai indereptu decâtu Germani'a, se scrie relativu-miute mai multu cá la noi. De unde provine acést'a curiósã aparatiune? La acést'a a respunsu inca la anul 1869. unu membru alu parlamentulu germanu: „Eu am esperiatu cá in Angli'a toti acei ómeni, cari scfu ceti si scfie, de regula se folosescu in mesura mare de acéstã sciintia. Cându ómenii din clasele mai misere si neculte 'si casciga instruirea de lipsa elementaria, acést'a se intêmpla numai cu multa astringere si sacrificii. De ace'a sciu ei pretiui cu atãtu mai muta valórea celoru invetiãte. Ei nici cându nu mai uita cetirea si scrierea, si apoi viéti'a practica, care i-au luat adeseori multu mai de tãmpuriu in scól'a s'a de câtu invetiãtoriu, le dá indrumarea de lipsa cá cum se-si folosésca mai cu scopu acele facultati. — In Germani'a stã lucrulu alt'felu cu totalu. Junimeã e astrinsa a-si cascigá acelea sciintie, si indata apoi cu incetarea silei incetóza si voi'a de a se folosi de ele.

Adeseori iuvétiã cineva a ceti si scrie in etatea de 12 ani pentru cá la etatea de 25 ani se le uite cu totalu. Apoi omulu din Angli'a, care scfie odata a scrie, acel'a are si art'a de a se esprime scurtu si meduosu; un'a simpla servitóre e in stare a-si scrie biletulu de patru rînduri chiar cu acea elegantia lapidaria cá si invetiãtulu. La noi se precepe sãnguru numai negutiãtorimea la unu stilu de exprimere scurtu si chiaru. Toti cei-alalti scriu cu laxitate. Damele in mare parte suntu de ace'a parere fórté gresita cá déca epistól'a nu acopere tóte patru partile respective feçieles cõlei pre care se scrie, nu este urbana.“

Déca unu fiiu cultu a unei imperatii poternice si culte vorbesce in unu tonu asia de pessimistu, se me crutie binevoitoriulu cetitoriu si gentil'a cetitóre dela implinirea sarcinei grele: cá se mai vorbescu si eu, si cá se mai tragu un'a paralela intre modulu de crescere si scriere din Germani'a si intre modulu de crescere si scriere a Romaniloru nostri. — ei au celu puçinu ace'a mangãiere cá se crescu in limb'a supta cu titi'a mai-cei loru celei dulce, noi inse in cea mai mare parte suntemu crescuti séu mai dreptu dicãndu „dresati“ in cea mai mare parte in institute straine de limb'a, de genulu si de aspiratiunile nóstre.

A cautã dara la noi séu a pretinde cá: epistólele ce le scriemu se aiba scurtimea meduósã a epistóloru lui Cicerone ar' fi un'a pretensiune pré mare! — Cã inca scriemu, si inca scriemu nu

numai romanesce, ci si invapaiati de sentiemiante romanesci nu este meritulu nostru propriu: ci meritulu acelu geniu, a acelei poteri expansive a latinitatiei „care totu-de-a-un'a au cuceritu nu cu forçã, au asimilat si cuprinsu in sene incetulu cu incetulu elemente straine de origine, limba si moravuri eterogene si pre nesêmfité le-au topitu in caldarea latinitatiei. Fi-vomu óre asia de tari, precum au fostu parinti si stramosii nostri, cari aserviti la glia si redusi la starea nu de omu, ci de unu animalu, pre care 'lu folosesci in munca pâna ce e capace de a lucrã, si cându i-au slãbitu poterile 'lu delaturi cá pre unu instrumentu nefolosiveru, — cari inse pre lãnga tóte acestea calamitati si-au meritatu cu demnitate, ce'a ce scrie Bonfiniu (vedi *Decada III, cartea IX*) despre ei: „Inter barbaros obrutae, coloniae legionisque romanae romanam tandem linguam redolere videntur, et ne omnino eam deserant, ita reluctantur, ut non tantum pro vitae, quatum pro linguae incolunitate certasse videantur!“

Respunsulu ni-lu va dá numai viitoriulu!

(Fine.)

St. G. Z... tianulu.

AMORU PLATONICU ...

Zimbésce cu atãta farmecu, suspina cu atãta doru,
Incãtu privind'o ti-se pare unu ângeru blãndu, nemuritoru;
Si cine 'n cale o-ntélnesce nu-i pare reu cá s'a nascutu,
O viétiã lungã, durerósã, uita totu omulu ce o-a vedutu.

Déca din ceriurile 'nalte unu ângerasiu se-ar' scobori,
Si se me iae pe-alui bratie cu zimbetu dulce m'ar' pofi
Cã se me duca susu in raiulu celu blãndu si 'ncinsu de straluciri,
Eu i-asiu respunde: „dute sãnguru si 'mi las'a miele fericiri!“

O nu, nu potu se fia 'n ceriuri, atãta farmecu si-atãta doru,
Atãta sfãntã poesie si unu atãtu de dulce-amoru, —
Toti ângerii se-si impreune frumseti'a, farmecile loru —
Si nu va fi nici chipulu ast'a, cá ea cá scumpulu mieu amoru.

Si o iubescu, si n'asceptu alt'a, de câtu s'o vedu din cându incãndu,
Se-i audu glasulu câte odata si 'n urma-i se privescu plãngõndu;
S'o urmarescu fara se scie se-mi facu din viéti'a mea unu visu,
Ce n'au trecutu nici chiar' prin mintea Serafiloru din paradisu.

Ea e-atãtu de rapitóre incãtu acelu ce-lu va iubi,
Cându va aflã acéstã scire, de bucurie va muri;
Eu asiu muri pre tóta diu'a pentru unu rãdiu din ochiulu ei,
O! in ce dulce fericire! mi se-ar' inchide ochii miei!

Georgiu Simu.

FESTIVITĂȚILE

DELA CURTEA DE ARGESIU.

(Fine.)

M. S. Regele adresă din usi'a besericei, publicului din fația următoriale cuvinte, rostite cu o vóce tare si lórté mișcata de impasant'a solemnitate.

— „Popórele, cari ingrigiescu monumentele loru, se ridica de ele singure, căci pretutindenea monumentele sunt povestirea vie a istoriei si oglind'a trecutului, semnele vederate pentru generatiunile viitoare. — Amintirea faptelor renumite este in genere insemnata prin statue; in Romani'a inse Domnii cei mari au inaltiatu beserici voindu a intari ast'feliu mai multu credinti'a adeseori greu incercata prin navaliri pagânesci, si cá marturisire cá ceriulu singuru daruiesce isbânde, ocrotese de primejdii. Intâlnimu dar' si in plaiurile maretie ale munt'loru, in vaile incântatóre ale tierii, numeróse sânte locasiuri, cladite de vitejii si evlaviosii nostrii Domni, cari priveáu cu dreptu cuvântu in beserica si povati'a s'a scutulu celu mai puternicu alu neamului romanescu. Neagoe Basarabu rezamându-se cu ardóre pe religie, hotarisè se fie pre pólele Carpatiloru cea mai falnică beserica. Mesterulu Manole se pune la lucru, calfe si zidari muncescu di si nópte si in curându se ridica pre Argesiu in josu pre unu malu frumosu o cladire cum n'a mai fostu alt'a. La sântirea ei Voda intruni o adunare impunetóre. Patriarchulu Tiarigradului, patru metropoliti, toti Episcopii, toti, archimandritii tierii, egumenii din muntele Atosului, preste o miie de preoti eráu fația la acésta marétia serbare si numele de curtea de Argesiu resună in totu Orientulu cá o minune vrednica de beseric'a resaríténa. Asprimea vremei inse stricà sântulu locasiu, focu si cutremuru derfmasè partile s'ale cele mai frumóse si mândr'a zidire erá amenintata se fie nimicita; poporulu petrusu de acel'asiu sântieménta religiosu, care a spriginitu pre stramosii sei in tóte vijeliile, care a scapatu vét'r'a loru de napadiri vrașmasiesci, nu a voitu cá acestu scumpu odoru se fie perdutu si derimatu. Natiunea darui o zestre bogata si astadi, dupa trei veacuri si jumetate. Curtea de Agesiu straluceste in vechi'a s'a splendóre, cá o nóua dovada cá doctrinile vetamatóre nu au potutu inadusi cuvios'ia in ânimile Romailorulu si cá numai prin harulu lui Domnedieu se potu severs' fapte mari si bune. Noi, Regin'a si Eu, suntemu mândrii si fericiti, cá sub Domni'a Nóstra s'a redatu credintiosloru acestu sântu si istoricu monumentu, care trebuie se remâna de-a pururea adapostulu pravoslavniei si in care poporulu se se róge lui Domnedieu, cá se binecuvinteze scump'a nóstra Romanie". --

Sfêrsîndu acestu discursu M. S. Regele 'si redicà mân'a drépta spre ceriu, strigându „Traiésca Romani'a!" — la ce multímea respunsè prin re-

petite strigate de: Traiésca M. S. Regele si M. S. Regin'a! — ér' M. S. Regin'a luà de mâna si felicità in modulu celu mai caldurosu pre augustulu seu soçi, care erá fórté emotionatu.

Dupa ace'a ministrulu de cultu si instructiune publica d.-nulu Sturz'a se adresà cátra Maiestátile Loru Regele si Regin'a dicându:

— „Sire, Dómna!

„Cu totii suntemu adunati in giurulu Maiestátiloru Vóstre pentru o serbare marétia. Nu e numai vesel'ia si bucuri'a, care face se salte ânimile nóstre, evlavi'a si credinti'a le inaltia si le purifica. Unu mare faptu s'a implinitu astádi. Celu mai maretiu locasiu Domnediescu alu regatului s'a redeschisu credintiosloru crestini, din temelie reinnoitu, infrumsetiatu si impodobitu: asia se si cadé se fia in tîmpurile acestei glorióse domnii, cându redesteptati, Români incuragiati si impinsi de vócea puternica si petrundietóre a Maiestátiloru Vóstre, s'au pusu cu ardóre si cu doru mare la intarirea si marirea patriei. A fostu predestinatu acestu edificiu decátra atotu-puterniculu Dumnedieu, cá elu se stee cá unu semnu vecinicu alu celoru petrecute. — Cu greu si cu durere elu a fostu claditu precum ne-o spușu numerósele si animósele lui inscriptiuni. Cu greu si cu durere precum a fostu fundatu si statulu romanescu, cá si acest'a elu nu a fostu crutiatu de crudímea tîmpuriloru, cá si acest'a elu a fostu bâuuitu de ininici, cá si acest'a elu erá aprópe de perire, dar' cá si acest'a elu se inaltia astadi spre mirarea celoru din afara si spre intarirea nóstra celoru din launtru, fara seamenu mai splendidu si mai luminos decátu in trecut. Strinsu legata i-a fostu totu-de-a-un'a sórtea de sórtea regatului. Fericitulu intru pomenire primulu ctitoriu, a asiediatu in faci'a besericei patru pláci de pétra, ale caroru inscriptiuni trebuiau se dee cunoscintia despre dâns'a si despre tíera; dóue din aceste pláci le-a umplutu Neagoe cu unu rostu, care ese din fundulu unei animi petrusa de religiositate, pe a trei'a s'a vecinicitu numele Sierbanu Cantacuzino, a patr'a placa a remasu aprópe patru secolu muta asteptându se vorbésca si ea; astadi ea pórtu urmátorea scrisóre:

„Noi, Carolu I, cu mil'a lui Domnedieu si voint'ia nationala Rege alu Romaniei, vediéndu acést'a sânta beserica, care a fostu prad'a focuriloru, a cutremuriloru si a vrâsmasiloru, lasata in parasire, unitu-Ne-am gândulu cu voint'ia celoru mai dinainte ctitori Eu Neagoe Basarabu Voicódu si Eu Radulu Basarabu Voicodu si am hotaritu in anulu dela Christosu 1875 alu Domniei Mele alu diecelea, a o scapá de nimicire. In diece ani de munca obosita, care n'a incetatu nici in tîmpulu marelui resboiu pentru neafárnare, am recluditu acést'a falnică, luminósa si minunata zidire cu ajutoriulu tieriei intregi, dupa planurile si documentele ctitoresci, cu materialulu vechiu si cu celu nou, scóse din petruri'a dela Albestii Campu-Lungului, si s'a sevêrsitu in anulu mântuirii-1885, alu Domniei Mele alu dóuedieciilea, alu regat

De pe pustele Ungariei.

țului Meu alu cincelea spre vecinica amintire a faptelor, care au redicatu regatulu Romaniei la marire si intru pomenirea Mea, a iubitei Mele Soții Elisabeta Regin'a si a urmasiloru Nostrii precum si a Metropolitanului Primatu Calinicu Miclescu, a episcopului de Argesiu Ghenadie, a presiedintelui consiliului Meu de ministrii Ioanu Bratianu, a architectului Andreiu Lecomte de Nouy si a intregului poporu alu acestei țieri. Binecuvânteza din ceriu, Parinte sfinte, acestu sântu locasiu alu Teu si-lu pastrâza din nêmu că unu nepretiuitu odoru, amintindu dilele grele si timpurile de marire prin cari au strabatutu vîrtutea si voinicîa Româniloru, spriginindu-se pre stînc'a credintiei cătra Domnedieu, cătra patrie si cătra Rege."

„Asia este! potemu dice, că Domnedieu a rezervatu binecuvântarea s'a asupr'a acestui poporu, căci dupa multe si numerate suferintie, le-a daruitu in sfîrsîtu cărmaciu insufletîtu de iubire si de rêvna domnedieesca: tiér'a scie acést'a dela o margine a ei pâna la cea-alalta; ea scie, că Voi, care stati in fruntea ei sunteti că doi luceferi stralucitori, spre care ochii nostri se potu uitá cu iubire, cu respectu, cu incredere si cu credintia. — Ai inaltiatu, Sire, poporulu românu in ochii sei proprii si in ochii lumei; uitasemu se ne jertfimu vietiele pentru patri'a, pre care o iubiamu din adênculu sufleteloru nóstre si ne-ai condusu unde erá victori'a mai grea de capetatu că astufeliu datorimu ce'a ce amu devenitu, unu Regatu respectatu, plinu de viétia si de putere, numai nóue insine Regelui nostru si lui Domnedieu. Nimicu nu ai crutiatu pentru a intari acést'a țiera si ai pusu o rara intieptiune si mari silintie, că se inalti totu mai susu neamulu românescu, saditu aci de celu mai mare imperatu alu lumei antice. Dimpreuna cu regatulu ai redicatu, Sire, si beseric'a stramosieesca si ai asediatu-o pre base canonice, facîndu că autocefali'a ei se fie recunoscuta de intrég'a crestinatate; astu-feliu i-ai redatu vechiulu ei prestigiu. Că semnu palpabilu alu acestui asiediamentu, prin vointi'a si impulsuinea Maiestatii Vóstre, tiér'a a recladitu sânte beserici cadiate in ruina, intre cari acést'a, a episcopiei de Argesiu, e cea mai insemnata. Inainte de trei decenii, reedificarea acestui edificiu ar' fi fostu o imposibilitate, nu s'ar' fi gasitu midiulóce materiale pentru o lucrare atátu de mare si intreprinderea ar' fi fostu considerata că o indrasnela, pre care nimene nu ar' fi fostu in stare a-o aduce la capetu; acumu in diece ani, sub puterniculu indemnu alu Maiestatii Vóstre si sub directiunea unui nou mesteru Manole, s'a redicatu ochiloru nostri acestu giuvaeru alu credintiei in Domnedieu si alu iubirei de patrie, dotatu cu vestiminte si odóre sfinte intre cari posteritatea, că si noi va admirá evangeli'a lucrata cu atât'a pietate si maestría de fal'a femeiloru romane, de Regin'a Elisabet'a. Astu-feliu numele Vostru, Sire a devenitu pentru Romani unu talismanu, care duce din isbânda in isbânda, ér' in viitoriu, elu va fi iubit si adorat de urmasii nostri, că numele acelu mare Rege, care a foudatu puterniculu re-

gatu romanu. — Depunêndu la petiórele Maiestatii Vóstre din partea țierei intregi aceste sêmtieminte de recunoscintia intru acestu momentu solemn si sântitu, indeplinescu o datorie a tuturor'a. Se traiti multi ani spre binele, spre intarirea, spre fericirea Regatului romanescu. Se traesca Maiestatile lor! Se traiesca dinasti'a romanésca! Se traesca Romani'a!" —

Aceste urari au fostu desu repetite de poporulu entusiasmatu.

Apoi marele nostru poetu, bardulu dela Mircesti, dlu V. Alexandri recitá O d'a publicata in fruntea acestui numeru a diariului nostru, — la finirea carei'a dlu V. Alexandri a fostu felicitatu de suverani si notabilitatile presente si acclamatu cu entusiasmu de poporu. — Dupa ace'a Regele si Regin'a descinsera in Curtea Catedralei, unde Regele trecu in revista trupele de parada, cari aclamara pe Suverani si cari apoi avendu in fruntea lor pe generalii G. Anghelescu si M. Vladescu, defilara in cea mai buna ordine pe dinaintea Suveraniloru. Regele si Regin'a intrunira apoi in giurulu lor poporulu si cu afabilitatea loru obicînuita, se intretienura cu satenii, căror'a le impartí od'a d-lui V. Alexandri, publicata intr'o fórte lucsósa brosiura, formatu mare, avendu atátu pe coperta cătu si in lontru fotografi'a maretului monumentu. — Este preste potintia a descrie bucuri'a si entusiasmulu sateniloru, vediendu in midiuloculu loru pe iubitiu loru Suverani.

La 2 óre Regele si Regin'a esíra din curtea Catedralei si se indreptara spre localulu seminariului, unde erá pregatita o mеса la care Suveranii binevoira a intr'uní clerulu, corpulu diplomaticu, ministrii si tóte notabilitatile ce eráu de fația. — La acestu dejunu dlu Gusti, vice-presiedintele Senatului, redicá unu toastu, care entusiasma in gradulu celu mai mare pe asistenti. Betrânu poetu alu Iasiloru dovedí si cu acésta ocasiune, că are totu anima tēnera. Éta acestu toastu:

— „Dati cupele de auru, cupele de argintu ale lui Neagoe-Voda, că se serbatorimu cu ele la acésta dí stralucita, care cu dragoste ne desfasura si acumu scump'a s'a memorie, desí suntu trecute preste trei vécuri, jumetate si mai bine. Este santa si miraculósá beseric'a s'a Curtea-de-Argesiu, la a cărei restaurare Capulu țierei ne-a intr'unítu. De abíá câteva dile suntu de cându pe resfatiatele câmpii ale Buzeului in midiuloculu a mii de cavaleri la scól'a vitejiei strabune, se vedé alergâdu si priveghiâdu marele Capu alu armatei nóstre; a dóu'a séu a trei'a dí sburá in midiuloculu marei cetati a lui Bucuru, la scól'a luminei, inaugurâdu unu focaru de invetiamentu; astadi este aci la pólele altariului seculariu, plecându-si cu umilintia fruntea inaintea poterei Domnedieesci la acésta santa scóla a credintiei nóstre strabune, din alu carui pragu cu voce umila, dar' detunatóre, aréta marirea Domnedieesca poporului betrânu si tēneru si armatei, marturi-sindu-o si invocându-o de a protege in veci Români'a, care cu

tarie crede in ea. — „Acésta vóce este a Regelui nostru, dar' alaturea cu elu priviti pe acésta femeie, pe a cărei'a frunte Corón'a regala stralucesce cu atât'a vrednicie; priviti pe acésta femeie, a cărei'a fația se impodobesce de vèrtuti crestine: ea î-i dulce mângaiere seraciloru, e mâna îngritóre si tamaduitóre bolnaviloru, e sora de caritate si mama de orfani; pietatea sufletului Seu a facutu cá cu fragedele, dar' maestrele S'ale mâni, se se depuna astadi la acestu maretiu altariu pretiosulu prinosu si tesauru crestinescu, unu evangeliu scrisu si bogatu ornamentatu de femeia Regina. Acumu, cându la acésta mésa se frânge si se mânânce pânea tarii si se bea vinulu bucuriei, de nu vedu cupele lui Neagoe Voda, avemu animi curate si buze neintinate, cu cari bëndu se strigamu: Glorie besericeii nóstre; scumpa si neperitóre amintire fundatoriloru Curtiei de Argesiu; marire si fericire Vóue Rege Carolu si Regina Elisabeta. Traiésca Români'a!" —

Dupa dejnu Regele si Regin'a s'au reintorsu la Catedrala, unde admirându inca odata acestu maretiu monumentu, si-au scrisu cu mân'a proprie numele spre amintire intr'o condica, în care 'si scrisera apoi numele si clerulu, ministrii straini, ministrii tieiei si mare parte din popora. Apoi se reintórsera la resiedinti'a regala. Cortegiulu regal mergeá la pasu din caus'a multimei, care in totu percursulu aclamá pe Suverani. In piati'a cea mare a orasiului cântá music'a si o hora mare de tierani si tierance erá intinsa. La 4 óre Regele si Regin'a au esitu prin orasiu in trasura si s'au preumblatu pre sioséu'a Râmnicului-Vâlcea. — La reintórcere Suverani au visitatu pe Episcopulu de Argesiu Ghenadie, cu care impreuna au visitatu beseric'a Domnésca, o beserica de pétra cladita cu 200 ani inaintea Curtiei de Argesiu si scóla din curtea acestei beserici. — Dupa ce au admiratu interiorulu acestui santu locasiu, Regele si Regin'a au esitu in curte si au visitatu mormintele. Apoi s'au dusu la scóla, unde au binevoita se distribue eleviloru brosiuri cu istoriculu Catedralei Curtiei de Argesiu.

La 5^{1/2} Regele si Regin'a au primitu Inaltulu Cleru, ér' la 7 óre s'au datu dóue prândiuri, unulu la palatu si altulu la seminaru. La prândiulu dela palatu au fostu invitate 36 persóne. La prândiulu dela seminaru au fostu invitati Clerulu, corpulu diplomaticu, ministrii, generalii si altii. Episcopulu de Argesiu, Ghenadie, a redicatu unu toastu pentru Regele si Regin'a; unu alu doilea toastu a fostu redicatu de ministrulu Sturdza pentru corpulu diplomaticu. La acestu toastu a respunsu comitele Torielli, ministrulu plenipotențiaru alu Italiei, care in calitatea s'a de decanu alu corpului diplomaticu, si-a esprimitu admiratiunea s'a pentru maretulu monumentu religiosu si adânc'a impresiune ce i-a produsu solemnitatea santirei s'ale. Sér'a a fostu o nóua manifestatie cu tortie si musica a multimei imense, ér' pe unu delu din faci'a palatului se trasera focuri de artificii. Veseli'a tienù pâna târdiu nóptea. La 10

óre Regele si Regin'a se retrasera in apartamentele lor, — dupa ce mai antâiu se aratasera de mai multe ori la feréstra pentru a multiami poporului, cu totulu transportatu de bucurie si care continuu aclamá pe Suverani.

Totu Domineca, dupa serviciulu santferei, s'a servitu poporului in curtea seminarului, din partea ministeriului cultelor si a Episcopului Ghenadie o mésa in care s'au ospetatu mii de locuitori. Pentru acésta mésa s'au taiatu 7 vaci si s'au întrebuintiatu 5000 de pâni. — A dóu'a di, Luni, la 7 óre dimineti'a, s'a facutu s. liturgie in beseric'a catedrala si pomenirea ctitoriloru pintr'unu parastasu. Panachid'a s'a facutu de Episcopulu de Argesiu, care a cetitu si motivele de deslegare la mormintele ctitoriloru, aflate chiar' in interiorulu catedralei si audindu-se semnalulu sosirei Regelui si Reginei, cari veniáu in trasura, escortata de unu escadron de calarasi, pentru a asistá la punerea pietrei fundamentale a palatului episcopalu, Episcopulu de Argesiu, incungiuratu de cleru a întimpinatu pe Regele si Regin'a in midiuloculu curtii si cu totii s'au îndreptatu spre locul dela spatele altariului, unde se va redicá noulu palatu si unde se aflá preparata o mésa, acoperita cu o póla de stofa brodata cu firu, pe care eráu asiediate unu vasu de argintu cu apa, s. Evangelie si Crucea si dóue sfeșnice cu luminari aprinse. In faci'a acestei mese se afláu asiediate pe unu covoru dóue Tronuri imbracate in stofe nationale pentru Suverani.

Santirea apeii se incepù prin Episcopulu de Argesiu in presentia Suveraniloru, a ministriloru tieiei, a inaltului cleru neoficiantu, si a unui fórté numerosu publicu. In timpul acest'a architectulu Lecomte a prezentatu Regelui si Reginei câte o mistrie de argintu cu inscriptiuni pe densele, si legate cu panglici tricolore pe cari Suveranii le-au tienutu in mâni pana ce s'au coboritu la punerea pietrei fundamentale. — Dupa santire Episcopulu Ghenadie a prezentatu spre sarutare s. Cruce Regelui si Reginei, pe cari i-a stropitu cu apa santita, stropindu de asemenea Inaltulu cleru, ministrii si poporulu.

Apoi Episcopulu de Argesiu, impreuna cu Regele si Regin'a, Metropolitulu Moldovei, Episcopulu Buzeului si ministrii, s'au coboritu la locul sapatu pentru punerea temeliei, unde Regele si Regin'a au fostu mai antâiu incinsi cu câte unu siurtiu de atlasu albu si dupa-ce s'au pusu intr'unu tubu masivu de metalu de insa-si Regin'a planulu si inscripti'a palatului episcopalu cu mai multe monete nationale si inchisu cu unu capacu, acest'a a fostu asiediatu de Suverani in locul pregatitu pentru temelie, stropindu-se tubulu si locul cu aiasma de insusi Episcopulu de Argesiu; s'a acoperitu acelu tubu cu o placa de metalu, in giurulu cărui'a Regele si Regin'a au pusu cu mistri'a varu si caramida, Regele la capetulu de susu si Regin'a la celu de josu, ér' in partile laterale si midiulocu varulu si caramidile au fostu asiediate de Metropolitulu Moldovei, de Episcopulu de Ar-

gesiu, de episcopulu Buzelui si de ministrulu cultelor. — Apoi Regele si Regin'a, impreuna cu clerulu si cu persoanele ce se coborisera, se retraseră in façi'a locului temeliei, unde unu fotografu fotografiă acēsta solemnitate, ér' Lecomte acoperi temeli'a cu o lespede. — Dupa ace'a Regele si Regin'a se suira iu trasur'a regala si se reintórsera la resiedinti'a regala. — Aici Regele si Regin'a se suira in o alta trasura deschisa, trasa de 8 cai, si se reintórsera la Pitesci, condusi pana la bariera de intrég'a populatia, care a uratu caletorie buna Suveraniloru manifestându-le din nou simtiementele adēncei loru recunoscintie si a viei loru bucurii, că i-au avutu de óspeti in midioloculu loru in tempu de dóue díle.

Cronica. — Dóue institute de creditu romanesci voru se se infientieze in curându. Unulu 'lu infientieza Româniî din Turd'a si giuru su numirea „*Ariesiana*“ Capitalulu fundationalu va fi din 50 mii impartitu in 1000 de actii à 50 fl. Subscrierile de actii cu 5 fl. de actie + câte 1 fl. taxa de inscriere, suntu a se face pâna la 1 Ianuariu 1887 la dlu Dionisiu Sterc'a-Siulutiu jude regiu in pensiune. — Celu-alaltu 'lu infientieza Româniî din Aradu si giuru. Capitalulu fundationalu va fi din 100—200 mii impartitu in 1000—2000 actii à 100 fl.

Institutele de creditu si economii contribuindu fôrte multu la inaintarea buneî-stari materiali si morali chiar' a unui poporu — nu potemu decâtu se ne bucuramu de fericiti'a idea ce in tempulu din urma a inceputu a ocupá terenu din ce in ce mai mare la noi, intielegemu ide'a de-a infientiá pretutindenî unde numai se póte ast'feliu de institute, menite a dá individiloru sirguinciosi capitalulu de lipsa la intreprinderi cu folosu si a deprinde multimea la economia si crutiare.

Din Albani'a a cercetatu nu de multu redactiunea „*Luminatoriului*“ (din Timisiór'a) unu tēneru comerciantu românú, frumosu si desceptu, cu numele Christu Nicola Scevola. Din orasiulu Metiovo, a venitu in tiér'a nóstra cá se invetie limb'a germana despre care in patri'a s'a — precumu ne spune — nici cá se scie cá esista. Ne-a surprinsu — scrie „*Luminatoriulu*“, — in modu placutu limb'a româna pe carea o vorbiá acestu tēneru si pre carea noi pâna astadi n'amu audit'o din grain viu. Ne poteámu intielege cu densulu perfectu in limb'a româna. La intrebarile nóstre ni-a descoperitu tēnerulu, cá poporulu vorbesce intru tóte asemeuea cá densulu; cá in Albani'a in fie-care satu este scóla romanésca, pruncii umbla la scóla si primescu instructiune in limb'a

romanésca; ei suntu de legea „pravoslavnică“, besericile loru suntu cá si ale nóstre, dar' nu asiá frumóse, inse cu multu mai mari, si in díle de domineci si serbatori suntu asiá de pline de poporu, încátu nu inchepeu toti credintiosii. In besericile loru cânta copilasii de scóla, ba inca in timpulu mai nou s'au iutrodusu si music'a instrumentala in beserici, unu feliu de „fortepiano.“ Preotii loru au asemeuea portu cá ai nostri orientali, numai câtu, in locu de pelarii, póta camilafca. In díle de domineci si serbatori „nes se lucra, nes se pune ól'a la focu la noi“ — díce tēnerulu Scevol'a! Stăpenirea e turcésca si voluicésca. Ni-a aretatu pasportulu carele e facutu numai in limb'a turcésca, desi pe o lature a tipariturii este teestu frances. Turculu a subscrisu si acestu teestu, dar' rubricile n'a voitu se le umple.

Hymen. S'au cununatu dlu *Ioanu Peteanu* teologu absolutu cu domnisiór'a *Iosefina Mihali* in Husmezen.

Apelu. Dlu *Ioanu Popu Reteganulu*, inventiatoriu si redactoru in O.-Rodna, apeluza la generositatea tuturoru Romaniloru a contribui dupa poteri la intemeierea unui fondu, din care se se póta provedé gratuitu cu abecedare si legendare scolari seraci si cu voie de-a invetiá. Inçiarea acestei intreprinderi este fôrte fericita si merita tóta spriginirea. La straiui ast'feliu de reuniuni si fonduri esista de multu si lucra cu cele mai evidente succese.

Ioanu Galovich, canonicu in Gherl'a, a muritu.

Bibliografia. — Unu nou tomu de „*Cuventari funebrale si iertaciuni*“ va se dee la tipariu dlu *Titu Budu*, care in 1878 mai edase ast'feliu de *cuventari funebrale*, cari atunci fuseseră fôrte bene-primite. — Tomulu acest'a alu II-lea, — care se va pune su tipariu indata ce se voru asigurá prin prenumeratiune spelese tiparirii, — va cuprinde vré 50 de predici la prunci mici, la fetiori si fete, la barbati teneri si muieri tenere, la betrâni si betrâne, la diverse ocațiuni si diverse casuri de mórte, la ómeni repausati in diverse stari sociale a vietiei. — Predicele voru fi destulu de lungi si impreunate cu iertaciuni. — Pretiulu de prenumeratiune e 1 fl. v. a. — Mai incolo cerendu-se fôrte adese ori dela dlu *Titu Budu* exemplaria din: „*Catechese pentru pruncii scolari*“, si editiunea I. fiendu petrecuta tóta s'a decisu a edá acele Catechese, publicate in 1877, in editiunea a dóu'a corésa si amplificata. — Unu mijlocu eficace de a cresce unu poporu moralu este catechisarea tenerimei, — pentru ace'a tragemu atentiunea clerului asupr'a acestui manualu. — Pretiulu de prenumeratiune e 1 fl. 50 cr. v. a. — Dela ambele opuri alu 10-le se da gratisu. — Abonamintele se se faca câtu mai curându la dlu *Titu Budu*, parocu-protopopu in Satu-Sugatag p. u. Akna-Sugatag, (Mármaros), — ori la redactiunea acestui diariu in Gherl'a.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoru: **Niculăe Fekete Negritiu.**

Gherl'a Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu.